

SỔ TAY TUYÊN TRUYỀN VIÊN THÔN, BẢN

BĐKH: Biến đổi khí hậu

BVR: Bảo vệ rừng.

REDD: Giảm phát thải khí nhà kính thông qua các nỗ lực hạn chế mất rừng và suy thoái rừng.

UN-REDD: Chương trình “Giảm phát thải khí nhà kính thông qua các nỗ lực hạn chế mất rừng và suy thoái rừng tại các nước đang phát triển”

TTVTB: Tuyên truyền viên Thôn, Bản.

Sổ tay này do Chương trình UN-REDD tổ chức biên soạn dùng để tuyên truyền về REDD tại cấp Thôn, Bản.

Sổ tay dùng cho các tuyên truyền viên là người được chọn ngay tại Thôn theo các tiêu chí: được người dân tín nhiệm, gương mẫu, có hiểu biết về REDD, có trách nhiệm và nhiệt tình, năng động và sáng tạo, hòa đồng với dân.

Nội dung Sổ tay được chia làm 4 Phần chính:

Phần mở đầu: Cung cấp các kiến thức tóm tắt cơ bản về REDD, chương trình UN-REDD và hoạt động của người dân địa phương để tham gia chương trình UN-REDD.

Phần 1: Giới thiệu cụ thể trách nhiệm của Truyền truyền viên cơ sở và các loại hình truyền thông có thể tiến hành.

Phần 2: Hướng dẫn cụ thể một số kỹ năng tiến hành các hoạt động truyền thông trực tiếp tại cộng đồng.

Phần 3: Các phụ lục tham khảo, trong đó các biểu mẫu báo cáo hoạt động của tuyên truyền viên.

Sổ tay được biên soạn bởi Ths. Trần Phong, chuyên gia truyền thông của chương trình. Quá trình biên soạn tài liệu đã có sự tích cực tham gia đóng góp ý kiến và tư liệu của Văn phòng Chương trình UN-REDD và đã được lấy ý kiến góp ý trực tiếp của 30 cán bộ cấp Thôn dự kiến sẽ là tuyên truyền viên sử dụng tài liệu này tại hai Huyện Lâm Hà và Di Linh, Tỉnh Lâm Đồng.

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	5
PHẦN 1 TUYÊN TRUYỀN VIÊN CƠ SỞ	8
1. Trách nhiệm của tuyên truyền viên cơ sở	9
2. Hoạt động truyền thông tại Thôn, Bản	10
PHẦN 2 MỘT SỐ KỸ NĂNG DÙNG TRONG TRUYỀN THÔNG TRỰC TIẾP TẠI CỘNG ĐỒNG	15
1. Hợp dân	16
2. Tư vấn – Vận động	19
3. Thảo luận	22
PHẦN 3 PHỤ LỤC	24

PHẦN MỞ ĐẦU

“Việc đồng ý tham gia chương trình UN-REDD có ý nghĩa rất quan trọng để chúng ta duy trì cuộc sống tốt đẹp hiện nay và tự bảo vệ cuộc sống mình khỏi tác hại của biến đổi khí hậu”

1. REDD LÀ GÌ?

REDD là giảm phát thải khí nhà kính thông qua các nỗ lực hạn chế mất rừng và suy thoái rừng.

REDD là cơ chế hỗ trợ tài chính từ các nước phát triển cho nỗ lực của cộng đồng tại các nước đang phát triển tham gia bảo vệ rừng hoặc nâng cao chất lượng rừng.

Chương trình REDD đem lại nhiều lợi ích:

- (1) Giảm phát thải khí nhà kính (CO₂);
- (2) Góp phần bảo tồn đa dạng sinh học và Quản lý rừng bền vững; và
- (3) Cải thiện đời sống của người trực tiếp tham gia bảo vệ phát triển rừng, có thể sống bằng nghề rừng;

2. CHƯƠNG TRÌNH UN-REDD

Là Chương trình “Giảm phát thải khí nhà kính thông qua các nỗ lực hạn chế mất rừng và suy thoái rừng tại các nước đang phát triển”

Nhà tài trợ chính: Chính phủ Na Uy tài trợ thông qua 3 cơ quan thực hiện của Liên Hiệp Quốc.

Việt Nam là 1 trong 9 nước đầu tiên triển khai Chương trình UN-REDD. Cơ quan chủ trì thực hiện: Tổng Cục Lâm nghiệp, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn. Thời gian thực hiện giai đoạn I: 29 tháng, kể từ tháng 8/2009 đến tháng 12/2011.

3. NGƯỜI DÂN CÓ THỂ LÀM GÌ ĐỂ THAM GIA REDD ?

- **Nghe và tìm hiểu thông tin để hiểu đúng về REDD** và các hoạt động của Chương trình UN-REDD.
- Thường xuyên **tham dự các buổi họp Thôn** có lồng ghép chương trình tuyên truyền UN-REDD.
- **Vận động, tuyên truyền** cho những người trong gia đình, trong gia tộc và những người xung quanh cùng tham gia bảo vệ và phát triển rừng.
- **Đóng góp các ý kiến, sáng kiến** trong các cuộc họp Thôn, họp nhóm nhỏ về bảo vệ, phát triển rừng và cách chia sẻ lợi ích từ REDD mang lại.
- **Tham gia các lớp tập huấn** do Chương trình UN-REDD và Huyện tổ chức về các kỹ năng như: đo, đếm, xác định loại rừng, trữ lượng rừng...
- **Tham gia các hoạt động phòng chống cháy rừng; trồng, cải tạo và bảo vệ rừng** do địa phương phát động.
- **Xây dựng kế hoạch nhóm** về công tác BVR và thường xuyên đi **kiểm tra rừng**.
- **Tham gia các hoạt động đo đạc rừng** cùng với cán bộ kiểm lâm, các chủ rừng...

Theo Anh/ Chị, trong điều kiện thực tiễn của địa phương, người dân còn có thể làm những việc cụ thể gì nữa để hỗ trợ REDD?

PHẦN 1: TUYÊN TRUYỀN VIÊN CƠ SỞ

1. TRÁCH NHIỆM CỦA TUYÊN TRUYỀN VIÊN CƠ SỞ

- Cùng cán bộ Xã, cán bộ kiểm lâm phổ biến văn bản pháp luật, tài liệu kỹ thuật có liên quan REDD
- Vận động để cộng đồng hiểu và tự nguyện tham gia các hoạt động của chương trình UN-REDD.
- Giới thiệu thông tin về các mô hình tốt và chưa tốt về quản lý, bảo vệ rừng, về sinh kế dựa vào rừng...
- Hướng dẫn cộng đồng cùng tham gia để tìm ra các giải pháp bảo vệ rừng, chia sẻ lợi ích từ rừng...
- Làm cầu nối để truyền đạt những nguyện vọng, ý kiến của người dân trong quá trình truyền thông đến các cấp có thẩm quyền giải quyết.
- Theo dõi, đánh giá diễn biến thái độ, hành vi của người được tuyên truyền và đề xuất cách tiến hành truyền thông phù hợp theo từng giai đoạn.

Các nhiệm vụ trên được thực hiện bằng cách sử dụng các loại hình truyền thông phù hợp, vận dụng tốt các tài liệu truyền thông đã có, tự sáng tạo và xây dựng các tài liệu mới tại địa phương.

Do vậy, tuyên truyền viên cần rèn luyện **kiến thức, kỹ năng và phẩm chất.**

2. HOẠT ĐỘNG TRUYỀN THÔNG TẠI THÔN, BẢN

2.1 LOẠI HÌNH TRUYỀN THÔNG

- Loa truyền thanh
 - Chương trình trên Radio
 - Nói với loa phát thanh cầm tay
-
- Treo áp phích, tranh ảnh nơi họp, nơi công cộng
 - Phát tờ rơi đến từng hộ
 - Hướng dẫn nội dung tài liệu
-
- Chương trình Truyền hình
 - Chiếu phim tập trung
 - Chiếu phim lưu động
-
- Tuyên truyền miệng
 - Họp Thôn hoặc Tuyên truyền lồng ghép trong cuộc họp Thôn.
 - Tiếp xúc nhóm nhỏ hoặc cá nhân. Tuyên truyền trực tiếp cho những đối tượng không tích cực.
-
- Tuyên truyền lưu động
 - Cổ động
 - Hội thi (kể chuyện, vẽ tranh, hát, trồng cây...)
 - Sân khấu: ca nhạc, kịch...

Hãy tìm cách làm sao cho thu hút sự cao nhất sự chú ý và hiệu quả nhất sự tiếp thu của đối tượng truyền thông khi sử dụng từng loại hình truyền thông nói trên!

1

2

3

4

5

1,2 Tiếp xúc nhóm nhỏ hoặc cá nhân tại nhà.

3,4 Phát tờ rơi, hướng dẫn cho người dân đọc và tìm hiểu thông tin

5 Họp dân có sử dụng áp-phích và chiếu phim về REDD.

1

2

3

4

5

1,2 Nơi họp dân có thể linh hoạt trong nhà hay ngoài trời

3 Sử dụng bộ tranh lật (ví dụ từ lịch REDD 2010) để nói chuyện tại nhà

4 Dùng loa để thông báo thông tin, phổ biến thông tin.

5 Sử dụng áp phích để giới thiệu về REDD – vai trò của rừng

2.2 GỢI Ý CÁCH CHỌN LOẠI HÌNH TRUYỀN THÔNG

- Chọn loại hình truyền thông thích hợp với người dân, trong đó cần quan tâm đặc biệt đến truyền thông lồng ghép trong cuộc họp Thôn, trong gặp và nói chuyện với Nhóm nhỏ ở cộng đồng và trực tiếp đến gặp riêng người dân.
- Các loại hình truyền thông khác nhau sẽ hỗ trợ cho nhau, bởi vì mỗi loại hình đều có ưu và nhược điểm khác nhau. Ví dụ: (1) khi **họp dân** có thể dùng tờ rơi, áp phích có hình ảnh minh họa để giải thích thì sẽ hiệu quả hơn là chỉ nói miệng; (2) Khuyến khích người dân thông qua **cuộc thi** để đóng góp nhiều sáng kiến về bảo vệ rừng thì sẽ tốt hơn là bạn nói với họ là họ phải làm gì để bảo vệ rừng...

2.3 TỔ CHỨC TRUYỀN THÔNG

Có thể theo chọn lựa, kết hợp trong số các cách gợi ý sau:

- Tuyên truyền thông qua hệ thống chính trị: Đảng, chính quyền Xã, Thôn.
- Lồng ghép tuyên truyền cùng với các chương trình khác do địa phương tổ chức.
- Tuyên truyền viên trực tiếp tự tiến hành các hoạt động.
- Tuyên truyền thông qua già làng để già làng cùng tác động đến người dân.
- Tuyên truyền thông qua người có uy tín tại địa phương để họ cùng tác động đến người dân.
- Thông qua các Câu lạc bộ tại Thôn.
- Kết hợp với hoạt động của Ban nhân dân Thôn.
- Tuyên truyền theo các khu vực có liên quan trực tiếp đến rừng: ví dụ: các hộ sống nơi gần rừng...
- Các cách khác tùy theo tình hình thực tế địa phương.

2.4 NỘI DUNG TRUYỀN THÔNG

Một số gợi ý:

- Hiện trạng và các tác động của Biến đổi khí hậu ở Việt Nam và ngay tại địa phương.
- Vai trò và lợi ích của rừng đối với sự phát triển kinh tế-xã hội.
- Giảm phát thải khí nhà kính thông qua việc bảo vệ, phát triển rừng.
- Mối quan hệ giữa REDD, Rừng và Biến đổi khí hậu.
- Thực trạng phát triển, khai thác và bảo vệ rừng tại địa phương.
- REDD và lợi ích mang lại từ REDD đối với người dân và địa phương.
- Các hoạt động của Chương trình UN-REDD đã - đang - sẽ tiến hành tại địa phương.
- Vai trò của chính quyền, người dân trong việc tham gia REDD.
- Các chính sách, văn bản pháp luật có liên quan đến phát triển, bảo vệ rừng; đến REDD; đến cơ chế chia sẻ lợi ích cho người dân từ việc tham gia REDD.
- Thông tin về nội dung, kết quả các hội nghị, hội thảo, tập huấn do các cấp tổ chức.
- Các giải pháp cụ thể về phát triển và bảo vệ rừng.
- Các mô hình, tấm gương tốt về bảo vệ rừng.
- Các hành vi, thái độ cần được thay đổi trong cộng đồng dân cư...

Theo Bạn, còn có các nội dung cụ thể nào khác cần được tuyên truyền cho người dân để họ tham gia tự nguyện và tích cực vào Chương trình UN-REDD?

2.5 MỘT SỐ KỸ NĂNG CƠ BẢN

- Trình bày với dân
- Đặt câu hỏi
- Lắng nghe ý kiến
- Dẫn dắt thảo luận cho người dân
- Sử dụng phương tiện truyền thông (áp phích, tờ rơi, phim, loa...)

Các kỹ năng này được sử dụng khi họp Thôn, tư vấn cá nhân và nhóm nhỏ trong cộng đồng.

PHẦN 2: MỘT SỐ KỸ NĂNG DÙNG TRONG TRUYỀN THÔNG TRỰC TIẾP TẠI CỘNG ĐỒNG

1. HỌP DÂN

1.1 CÁC BƯỚC CỦA MỘT CUỘC HỌP

• Mở đầu:

- Giới thiệu mục tiêu, nội dung làm việc
- Tạo không khí thoải mái, thân thiện
- Giới thiệu cách làm việc, thời gian.....

• Hoạt động chính: Có thể là một hoặc một số các hoạt động sau.

- Cung cấp thông tin về REDD và hoạt động của Chương trình UN-REDD.

Ví dụ: Tại sao REDD lại quan trọng? REDD mang lại lợi ích trực tiếp và lâu dài gì cho người dân? Các hoạt động nào do Chương trình UN-REDD đang tiến hành trên địa bàn Xã, Thôn mà người dân cần được biết và tham gia...? Vai trò của người dân?

- Thảo luận:

Ví dụ: Đang có các vấn đề gì liên quan đến việc mất và suy thoái rừng tại địa phương? Nguyên nhân? Cách khắc phục? Khó khăn? Thuận lợi? Cách nào để người dân có thái độ và hành động ủng hộ REDD? Nên làm gì? Làm sao để đạt được hiệu quả? Ai nên tham gia và vai trò, cách phối hợp như thế nào?..

- Lựa chọn ưu tiên:

Ví dụ: Nên làm gì trước tiên (ngay tức thời, trong tuần, trong tháng...)? Làm sao để có hiệu quả? Ai nên tham gia và vai trò, cách phối hợp như thế nào? Làm sao để giám sát kết quả thực hiện?...

• Kết thúc:

- Tổng hợp nội dung, tóm tắt và nhấn mạnh các ý chính.
- Xác định công việc đã đạt được, điều gì chưa thống nhất hoặc chưa rõ được (có liên quan đến ai?). Xác định nhu cầu trong lần họp tiếp theo. Duy trì không khí vui vẻ và cùng hợp tác lành mạnh....

GỢI Ý NỘI DUNG TRÌNH BÀY TRONG CUỘC HỌP

1. REDD

- REDD là gì?
- Tại sao lại có REDD?
- Nguyên tắc của cơ chế chi trả ?

2. Chương trình UN-REDD

- 4 hoạt động của UN-REDD trên địa bàn Huyện ?
- UN-REDD đã làm gì trong năm 2010?
- UN-REDD sẽ làm gì trong năm 2011 và trong thời gian tiếp theo?

3. Vai trò người dân

- Nên làm gì?
- Những việc không nên làm?
- Có gặp khó khăn gì không?

4. Tình hình thực tiễn

- Tình hình về rừng, BĐKH?
- Tình hình về người dân?..

5. Các vấn đề khác

1.2 20 GỢI Ý ĐỂ TRÌNH BÀY CÓ HIỆU QUẢ

1. Nên vui vẻ tự tin ngay từ lúc tiếp xúc đầu tiên.
2. Nội dung trình bày được nghiên cứu kỹ và sắp xếp hợp lý.
3. Lựa chọn trọng tâm nội dung cân đối với thời gian trình bày.
4. Đặt vấn đề rõ ràng: tình hình hiện tại, mục tiêu...
5. Dẫn chứng sự kiện, con số xác thực... tại Thôn để minh họa.
6. Nên sử dụng các ngôn ngữ và ví dụ thực tế gần gũi với người dân.
7. Nói rành mạch, rõ ràng, dễ nghe, không vấp. Dùng từ dễ hiểu.
8. Giảm bớt lời giải thích dài dòng.
9. Không nên nói trùng lặp một vấn đề nhiều lần.
10. Không nên nói ‘một hơi’ liên tục.
11. Nên tận dụng các tờ rơi, áp phích, tranh lật... trong khi trình bày.
12. Không nên nhìn thường xuyên và quá lâu vào giấy trong khi trình bày.
13. Cách trình bày sinh động, có cảm xúc.
14. Không nói nhiều và liên tục. Nên biết ngắt và dừng sau mỗi ý.
15. Không nên nói đều đều, Có điểm dừng, điểm nhấn khi cần thiết.
16. Sử dụng “ngôn ngữ cơ thể” hài hòa. Biểu lộ cảm xúc theo nội dung.
17. Mắt luôn theo dõi người nghe.
18. Nghe kịp thời và chính xác ý kiến của người tham dự.
19. Nên thỉnh thoảng hỏi bà con để xem mọi người có hiểu không, có thắc mắc hoặc muốn bổ sung gì không?
20. Cần có tóm tắt, kết luận rõ ràng khi kết thúc (kể cả nội dung chưa trả lời được hoặc vẫn còn đang tranh luận)

• **Vận động** là hành động thuyết phục người dân thực hiện một hay nhiều hành vi cụ thể.

• **Tư vấn** là hành động giúp đỡ người dân tự mình ra quyết định bằng cách cung cấp thông tin khách quan và hỗ trợ họ về tinh thần.

(người dân: một cá nhân hay một nhóm người)

2. TƯ VẤN – VẬN ĐỘNG

2.1 VẬN ĐỘNG

- **Mục tiêu:** thuyết phục người dân thực hiện một hay nhiều hành vi cụ thể.
- **Gợi ý cách tiến hành:**
 - Báo cho người dân biết về vấn đề có liên quan đến họ.
 - Nói cho họ biết cần phải làm gì với vấn đề đó
 - Đưa ra lý do vì sao họ nên thực hiện hành vi mà bạn đề ra.
 - Đôi khi, cần tạo ra sự lôi cuốn về cảm xúc (lo sợ, vui vẻ...), về giá trị của hành động (mang lại lợi ích cụ thể nào...).
 - Đính chính hoặc bác bỏ tin đồn/ thông tin sai lệch nếu cần thiết.
 - Đưa ra hướng dẫn nếu thích hợp.
 - Sử dụng phương tiện nghe nhìn lôi cuốn cảm xúc. Lưu ý rằng các tờ rơi, áp phích, phim liên quan đến bảo vệ và phát triển rừng đều có thể được sử dụng...

2.2 TƯ VẤN

- **Mục tiêu:** là hành động giúp đỡ người dân ra quyết định của riêng họ bằng cách cung cấp thông tin khách quan và hỗ trợ họ về tinh thần.
- **Gợi ý cách tiến hành:**
 - Nhiệt tình và hỗ trợ với thái độ ‘tự nguyện’.
 - Hỏi người dân về các lo lắng, khó khăn mà họ gặp phải. Lắng nghe chăm chú và đồng cảm với họ. Tóm tắt kịp thời các ý kiến
 - Nói cho người dân biết thêm về các thông tin mà họ nên quan tâm.
 - Giúp người dân hiểu giá trị hành động của họ và các trở ngại có khả năng xảy ra.

- Thảo luận các cách để vượt qua những trở ngại và giải thích cẩn thận từng cách làm cụ thể.
- Sắp xếp lại thời gian hẹn gặp lại nếu cần (hay hướng dẫn người dân đến tìm sự giúp đỡ ở một nơi khác).

CÁC GỢI Ý KHI TIẾP XÚC ĐỂ VẬN ĐỘNG, TƯ VẤN NGƯỜI DÂN

- Thiết lập tốt mối quan hệ với người dân trước - trong - sau khi nói chuyện với họ, tỏ thái độ quan tâm họ.
- Điều cần tìm hiểu trước khi vận động tư vấn:
 - Họ nghĩ gì và đã hiểu gì về REDD chưa?
 - Họ mong muốn những lợi ích gì cho cá nhân họ và cộng đồng?
 - Họ gặp khó khăn gì?
- Chào hỏi: sức khỏe, mùa vụ, gia đình, con cái...
- Thoải mái để giúp người dân thấy tự nhiên, thoải mái, vui vẻ, tự tin.
- Quan sát nét mặt, cử chỉ của người dân khi giao tiếp với họ.
- Giúp và động viên người dân tự kể ra vấn đề cụ thể của họ, *"Bạn có thể kể cho tôi biết về..", "Bạn có thể nói cho tôi biết là bạn cảm thấy thế nào về..."* ...
- Hỏi những vấn đề có liên quan hoặc dẫn dắt để từ đó có nhiều thông tin mong muốn. Tránh hỏi câu hỏi đóng dẫn đến việc trả lời "Có" hoặc "Không", câu hỏi mở giúp có nhiều thông tin hơn. Nên hỏi cho đến khi bạn hiểu được vấn đề.

- Lắng nghe một cách cẩn thận và không nên xen vào, ngắt lời khi không cần thiết.
- Không nên đánh giá một cách chỉ trích là họ không biết gì, là họ thiếu tích cực hoặc là họ không thể hợp tác được
- Luôn phản hồi lại những điều bạn đã nghe hoặc hiểu để giúp định hướng công việc tiếp theo cho cả 2 phía.
ví dụ: “theo tôi hiểu, bạn vừa nói về....”,
“À, bạn đang ngại về việc..., tại sao như vậy?”.
- Giúp cho người dân của bạn nhìn thấy những khả năng tích cực hơn để giải quyết vấn đề của họ bằng cách cung cấp thông tin và cách gợi ý về phương án kỹ thuật, về cách thức thực hiện....
- Luôn khuyến khích người dân:
 - Không bằng lời: *gật đầu, ánh mắt cảm thông...*
 - Bằng lời: *Vâng/dạ, tôi hiểu, xin mời tiếp tục, u-m-hm...*
- Nói rõ, tốc độ vừa phải, dễ nghe, biểu lộ trạng thái tâm lý khác nhau, có nhấn mạnh ý chính
- Tránh tạo cho người dân có cảm giác là bạn đang rất vội vàng, thiếu thời gian....
- Kiên nhẫn
- Giúp người dân tự lập kế hoạch của họ bằng cách trả lời các câu hỏi:
 - *Bạn cần nên/phải làm gì?*
 - *Bạn sẽ làm điều gì trước tiên?*
 - *Bạn sẽ làm điều đó như thế nào?*
 - *Ai có thể cùng giúp bạn?*

3. THẢO LUẬN

3.1 ĐẶT CÂU HỎI

Dạng câu hỏi

- **Câu hỏi đóng:** dẫn đến câu trả lời CÓ hoặc KHÔNG, dùng cho câu trả lời nhanh, khi cần đưa ra quyết định, nhưng không cung cấp nhiều thông tin.

Ví dụ: Ta có nên tham gia các hoạt động của chương trình UN-REDD hay không?

- **Câu hỏi mở:** kích thích suy nghĩ và tạo ra nhiều hướng trả lời, dùng khi cần trao đổi thông tin giữa người tham dự, bắt đầu từ các từ nghi vấn: *Cái gì? Tại sao? Khi nào? Như thế nào? Ở đâu? Ai?*

Ví dụ: *Tuyên truyền viên có thể dẫn dắt thảo luận theo các câu hỏi gợi ý sau:*

“Từ phần trình bày (hoặc từ các tài liệu truyền thông),...

1. Thông tin về phần trình bày có **đễ hiểu** không?
Có điều gì làm Bạn **khó hiểu** không?

2. Theo Bạn, chúng ta **nên làm gì đối với rừng** (để vừa có *thu nhập ổn định*, vừa *tránh được tác hại của biến đổi khí hậu*)? Hoặc: **Vậy Bạn có ủng hộ việc cùng nhau bảo vệ rừng** để người dân vừa có nguồn nước, thức ăn từ rừng,... vừa được hưởng lợi từ việc giảm BĐKH?

3. Bạn còn **có điều gì chưa hiểu** về REDD? Hoặc Bạn **muốn được giải thích thêm** điều gì về REDD nữa không?

4. Bạn còn có điều gì chưa rõ về các hoạt động của Chương trình UN-REDD trong thời gian sắp đến nữa không? Hoặc Bạn muốn được giải thích rõ thêm hoạt động nào nữa không?

5. Theo Bạn, **khó khăn nào là chủ yếu** hiện nay làm người dân chưa thật sự yên tâm khi tham gia UN-REDD?
6. Theo Bạn, **kinh nghiệm tốt nào** về phát triển và bảo vệ rừng trong cộng đồng nên phổ biến và nhân rộng?
7. TTV hỏi xem người dân có câu hỏi gì khác nữa không?

Trong trường hợp nếu người dân không đồng thuận, hoặc có ý kiến trái chiều gây khó khăn trong việc thảo luận, cần phân tích thật kỹ nguyên nhân, từng bước giải quyết vấn đề, tiếp tục tiếp xúc nói chuyện với họ ngay sau buổi họp.

3.2 LẮNG NGHE Ý KIẾN CỦA DÂN

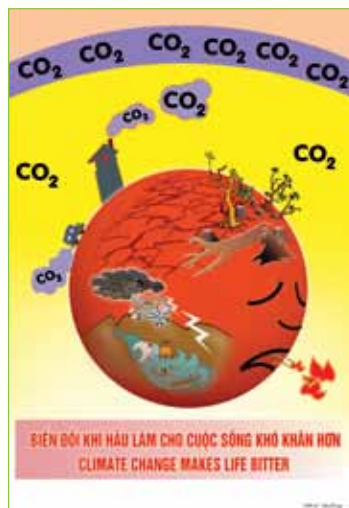
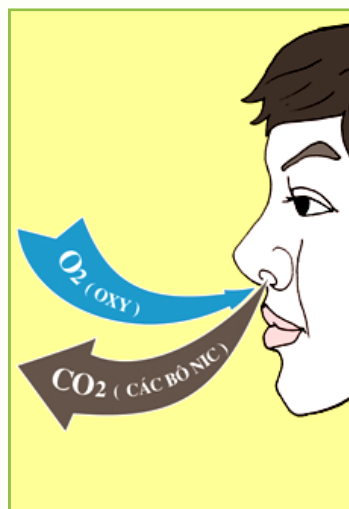
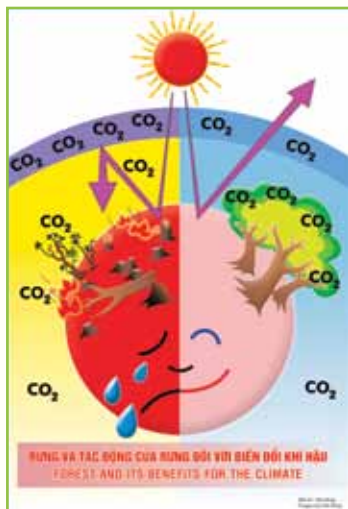
Khi lắng nghe, **không nên**:

- Làm gián đoạn
- Đưa ra các câu hỏi dồn dập
- Đưa ra bình luận quá sớm
- Đi ngay đến kết luận
- Tranh cãi
- Để cảm xúc của người nói ảnh hưởng tới mình

PHẦN 3: PHỤ LỤC

PHỤ LỤC 1: MỐI LIÊN HỆ GIỮA RỪNG - BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU - REDD

1 Không khí chúng ta hít thở bao gồm một vài loại khí khác nhau. Đối với người và động vật thì ô xy (O_2) là loại khí quan trọng nhất để tồn tại. Con người hít khí ô xy và thải ra khí các-bon-níc (CO_2).

Trong khi đó, để tồn tại cây cối lại cần khí các-bon-níc (CO_2).

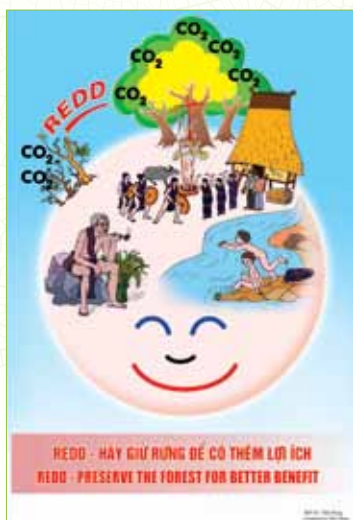
- Khi chặt cây hoặc cháy rừng thì khí các-bon-níc sẽ được giải phóng ra ngoài khí quyển.
- Nếu có quá nhiều khí các-bon-níc thải vào không khí thì toàn bộ trái đất của chúng ta sẽ ấm dần lên.
- Như vậy, chính do rừng hấp thu các-bon-níc, đã và đang giúp trái đất không bị nóng lên, hạn chế tác động của biến đổi khí hậu.

2 Khi chặt cây hoặc cháy rừng thì khí các-bon-níc sẽ được giải phóng ra ngoài khí quyển. Xe máy, ô tô và xe tải cũng thải khí các-bon-níc vào không khí. Nhiều ngành sản xuất cũng thải khí các-bon-níc vào không khí.

Nếu có quá nhiều khí các-bon-níc thải vào không khí thì toàn bộ trái đất của chúng ta sẽ ấm dần lên khiến cây trồng không tăng trưởng được và có thể sẽ bị chết.

Trái đất ấm lên cũng có thể gây ra nhiều lụt lội, hạn hán, xói mòn đất hơn và nhiều ảnh hưởng tiêu cực khác.

Trong 50 năm qua, trên thế giới có quá nhiều người sử dụng xe máy, xe ô tô, xe tải và rừng bị chặt phá quá nhiều cho nên lượng khí các-bon-níc thải vào bầu khí quyển ngày càng nhiều. Do đó **khí hậu đang thay đổi và sẽ gây ra nhiều tác động tiêu cực cho con người.**

3 Tất cả các nước trên thế giới đều đồng tình rằng giảm phát thải lượng các-bon-níc vào không khí là điều cần phải làm ngay. Ở Việt Nam, giảm lượng khí các-bon-níc bằng cách giảm mất rừng và suy thoái rừng (REDD) là hình thức quan trọng nhất.

Các nước giàu đã đồng ý chi trả tài chính để Việt Nam thực hiện hoạt động này và số tiền chi trả sẽ được sử dụng để giúp người dân nghèo sống trong và gần khu vực rừng.

Chưa ai có thể nói sẽ chi trả bao nhiêu nhưng chắc chắn sẽ chỉ trả cho những hộ gia đình hay cộng đồng có những hành động bảo vệ rừng hoặc nâng cao chất lượng rừng.

Do cần phải mất thời gian xác định cách thức đo đếm sự đóng góp của mỗi hộ hoặc cộng đồng để từ đó có thể chi trả một cách công bằng nên có thể sẽ phải mất vài năm nữa thì mới có tiền để chi trả cho những hoạt động này.

Như vậy việc giữ rừng, ngoài việc mang lại lợi ích trực tiếp cho cuộc sống người dân hàng ngày, hạn chế tác động bất lợi của BĐKH, trong tương lai còn giúp mang lại thêm một số tiền hỗ trợ từ REDD cho những người bảo vệ rừng.

PHỤ LỤC 2

MẪU BÁO CÁO HOẠT ĐỘNG TUYÊN TRUYỀN CỦA TUYÊN TRUYỀN VIÊN CƠ SỞ (TTVCS)

Thôn Xã Huyện Tỉnh

Thời gian: Tháng...../ Năm 2011

Họ tên tuyên truyền viên cơ sở:

STT	Thời gian (Khi nào? Kéo dài bao lâu?)	Nội dung tuyên truyền	Hình thức và địa điểm tuyên truyền	Đối tượng tuyên truyền – Số lượng tham dự	Tự nhận xét của TTVCS về hiệu quả hoạt động tuyên truyền	Các đề xuất của người dân và những vấn đề phát sinh khác
1						
2						
3						
4						

Người báo cáo
(ký và ghi rõ họ tên)

BÁO CÁO HIỆU QUẢ TRUYỀN THÔNG BẰNG CÂU CHUYỆN TỰ KỂ

(Mẫu dành cho Tuyên truyền viên cấp Thôn)

Trong lúc và sau khi tiến hành các hoạt động truyền thông, Bạn cần theo dõi và ghi lại các diễn biến nhận thức, thái độ và hành vi của người dân trong Thôn về Rừng và REDD. Đó chính là cách để xem hoạt động truyền thông của Bạn có tác động hiệu quả như thế nào.

Một cách đơn giản là Bạn hãy làm việc trên theo cách ghi lại **những “câu chuyện” xảy ra trong tuần, tháng có liên quan đến việc quản lý, bảo vệ và phát triển Rừng.**

Ví dụ:

- Nhà A trước đây vẫn thường hay vào rừng chặt cây, sau khi họp thôn tuần trước về REDD, thấy tham dự vui vẻ, nhưng sau đó vẫn tiếp tục đi vào rừng. Khi cán bộ hỏi thì nói rằng đã hiểu giữ rừng là cần thiết nhưng vẫn phải vào rừng. Đối tượng cần được tiếp tục tư vấn.
- Nhà B thường hay rụt rè không muốn tham gia các hoạt động do Ban quản lý rừng phổ biến và phát động, nhưng sau khi được cán bộ Thôn đến nhà tư vấn về trách nhiệm của người dân trong việc tham gia chương trình UN-REDD hai lần liên tục, sau đó thấy tích cực hẳn lên, vui vẻ tham gia các hoạt động phòng chống cháy rừng do cán bộ triển khai.
- Anh A ngày hôm qua đã trực tiếp cùng cán bộ Thôn đi vận động và thuyết phục thành công một đối tượng chặt cây rừng tự nhận trách nhiệm và cam kết không tái phạm nữa....

Các câu chuyện là **CÓ THẬT** và được **viết lại rất ngắn gọn lại như ví dụ trên và theo mẫu Phiếu kèm theo**

PHIẾU VỀ CÁC CÂU CHUYỆN CÓ LIÊN QUAN ĐẾN BẢO VỆ VÀ PHÁT TRIỂN RỪNG TẠI THÔN

Thôn

Xã

Huyện

Thời gian: Tháng/ Năm:

Họ tên Tuyên truyền viên:

Thời điểm xảy ra	Địa điểm xảy ra câu chuyện (hộ x, xóm z...)	Nhân vật chính của câu chuyện (người y, hộ x...)	Tóm tắt câu chuyện đã xảy ra	Đánh giá câu chuyện (+: tích cực, -: tiêu cực)	Phân tích nguyên nhân dẫn đến hành vi + hoặc - trong câu chuyện và đề xuất giải pháp (nếu có)	

GỢI Ý MỘT SỐ TÌNH HUỐNG CÂU HỎI - TRẢ LỜI TRONG CUỘC HỌP VÀ KHI TIẾP XÚC VỚI NGƯỜI DÂN

1. Những lợi ích của người dân khi tham gia Chương trình UN-REDD (gọi tắt dưới đây là Chương trình)?

Người dân và cộng đồng sẽ được hưởng 2 lợi ích chính khi tham gia Chương trình:

- Nhận thức và kỹ năng tham gia một số hoạt động về REDD được nâng cao để khi cơ chế REDD chính thức hoạt động thì các hộ gia đình, cộng đồng và các chủ rừng có đủ điều kiện tham gia. Đây là lợi thế so với những hộ gia đình và các chủ rừng không tham gia thì ít hoặc không có cơ hội được tham gia giai đoạn 2.
- Được chi trả (hưởng lợi ích tài chính) dựa trên kết quả tham gia các hoạt động bảo vệ rừng (Giai đoạn 2) của các hộ gia đình, cộng đồng và chủ rừng.

2. Những lợi ích về mặt tài chính khi người dân tham gia Chương trình?

Ở giai đoạn này Chương trình không đem lại những lợi ích trực tiếp về tài chính cho người dân, có nghĩa là không có bất kỳ sự chi trả bằng tiền hoặc đầu tư vào xây dựng các công trình cơ sở hạ tầng. Lợi ích về tài chính sẽ được nghiên cứu, tính toán và chi trả khi thực hiện giai đoạn 2 (khi tiến hành dự án thí điểm cơ chế chi trả).

Giai đoạn này nhằm nâng cao nhận thức của người dân và các cấp chính quyền về vai trò của rừng đối với biến đổi khí hậu và nâng cao năng lực kỹ thuật và thể chế để Việt Nam có thể sẵn sàng tham gia thực thi REDD vào năm 2012.

3. Khi nào người dân sẽ được trả tiền khi tham gia các hoạt động bảo vệ rừng?

Người dân và các chủ rừng sẽ được nhận tiền khi:

- Kết thúc Giai đoạn 1 và trình độ hiểu biết và kỹ năng của các hộ gia đình và chủ rừng được nâng cao và triển khai giai đoạn 2 (thí điểm thực hiện REDD).
- Nhà tài trợ (người mua) đánh giá và công nhận kết quả của hoạt động bảo vệ rừng, và
- Nhà tài trợ (người mua) trả tiền cho Chính phủ Việt Nam.

4. Tiền từ Chương trình sẽ được chi trả đến người dân như thế nào?

Tiền sẽ được chuyển từ quỹ REDD quốc gia về quỹ REDD cấp tỉnh và chuyển đến hộ gia đình (các hộ có sở hữu rừng hoặc nhận khoán bảo vệ rừng) thông qua các đơn vị chủ rừng. Cơ chế chuyển tiền từ cấp tỉnh đến hộ gia đình hiện nay đang được xây dựng và lấy ý kiến. Tiền được trả căn cứ vào những nỗ lực mà người dân bỏ ra để giữ rừng.

5. Các dự án khác có những cơ sở hạ tầng cho người dân, vậy Chương trình có hỗ trợ cho những hoạt động này ở cấp Thôn không?

- Chương trình UN-REDD không phải là Chương trình hay dự án xóa đói giảm nghèo hay phát triển kinh tế, xã hội. Chương trình này nhằm mục tiêu quan trọng nhất là giảm nhẹ phát thải khí nhà kính thông qua các hoạt động hạn chế mất rừng và suy thoái rừng, từ đó giảm thiểu các tác động tiêu cực của biến đổi khí hậu. Tuy nhiên, Chương trình cũng gián tiếp hỗ trợ mục tiêu xóa đói giảm nghèo và phát triển kinh tế xã hội thông qua việc chi trả cho công sức của người dân và các chủ rừng tham gia bảo vệ rừng.

- Chương trình sẽ được thực hiện trên cơ sở lồng ghép với các Chương trình, dự án xóa đói giảm nghèo hay phát triển kinh tế, xã hội đang thực hiện trên địa bàn để hỗ trợ bà con xây dựng cơ sở hạ tầng.

6. Chương trình sẽ tiến hành trong bao lâu (tính bền vững của Chương trình)?

Nhằm đảm bảo sự đóng góp thiết thực vào việc bảo vệ rừng và ứng phó với biến đổi khí hậu cũng như để bà con yên tâm tham gia các hoạt động bảo vệ rừng. Chương trình REDD dự kiến sẽ được tiến hành trong thời gian dài nhưng sẽ được chia thành nhiều giai đoạn khác nhau.

7. Điều kiện để người dân được tham gia Chương trình?

Tất cả mọi người dân và cộng đồng hay chủ rừng đều có cơ hội tham gia thực hiện REDD. Tuy nhiên mức độ tham gia phụ thuộc vào sự nhiệt tình, hiểu biết và kỹ năng thực hiện các hoạt động về REDD sẽ được giới thiệu và hướng dẫn ở giai đoạn này. Do vậy, sự tham gia của các hộ gia đình và chủ rừng ngay từ giai đoạn này đóng vai trò quan trọng.

8. Các công việc cụ thể người dân phải làm khi tham gia Chương trình?

- **Nghe và tìm hiểu thông tin để hiểu đúng về REDD** và các hoạt động của Chương trình UN-REDD.
- Thường xuyên **tham dự các buổi họp thôn** vì có lồng ghép chương trình truyền truyền UN-REDD.
- **Vận động, tuyên truyền** cho những người trong gia đình, trong gia tộc và những người xung quanh cùng tham gia bảo vệ và phát triển rừng.
- **Đóng góp các ý kiến, sáng kiến** trong các cuộc họp Thôn, họp nhóm nhỏ về bảo vệ, phát triển rừng và cách chia sẻ lợi ích từ REDD mang lại.

- **Tham gia các lớp tập huấn** do Chương trình UN-REDD và Huyện tổ chức về các kỹ năng như: đo, đếm, xác định loại rừng, trữ lượng rừng...
- **Tham gia các hoạt động phòng chống cháy rừng; trồng, cải tạo và bảo vệ rừng** do địa phương phát động.
- **Xây dựng kế hoạch nhóm** về công tác BVR và thường xuyên đi kiểm tra rừng.
- **Tham gia các hoạt động đo đạc rừng** cùng với cán bộ kiểm lâm, các chủ rừng...

9. Sự khác nhau giữa người ký và không ký cam kết tham gia Chương trình?

Trước hết, Chương trình UN-REDD sẽ tìm hiểu kỹ lý do tại sao có hộ không ký kết. Nếu do thiếu thông tin thì chương trình sẽ có trách nhiệm cung cấp thông tin đầy đủ và vận động các hộ tham gia. Nếu hộ gia đình đó vẫn quyết định không tham gia thì đó là quyền quyết định của họ.

Nếu các hộ không tham gia Chương trình thì sẽ không có đủ hiểu biết và kỹ năng thực hiện REDD và cơ hội tham gia Giai đoạn 2 và sẽ không được nhận tiền chi trả cho các hoạt động bảo vệ rừng.

10. Trong thời gian chờ đợi lợi ích từ REDD, người dân sẽ làm gì để đảm bảo cuộc sống nếu không “khai thác” rừng (vì nghèo và vì không có đất sản xuất)?

Tham gia tích cực vào các hoạt động của Chương trình UN-REDD trong giai đoạn chuẩn bị này nhằm chuẩn bị các kiến thức cần thiết cho giai đoạn chính thức thực thi REDD.

Trong thời gian trước mắt khi chưa có tiền từ Chương trình REDD nhưng Nhà nước đã có rất nhiều các chính sách, chương trình, dự án để ổn định và nâng cao đời sống cho đồng bào. Chương trình UN-REDD sẽ cùng phối hợp với các chương trình dự án khác trên địa bàn để cải thiện sinh kế cho người dân.

11. Phần lớn hiện nay các khu rừng đều đã có chủ rừng, vậy

Chương trình có còn rừng để giao khoán cho nhân dân bảo vệ không? Và người dân phải bảo đảm những tiêu chí nào thì sẽ được giao rừng?

UN-REDD chỉ có thể hỗ trợ chính phủ công tác giao khoán rừng, UN-REDD không có rừng để giao khoán cho nhân dân

12. Những hộ dân không được giao rừng hoặc không ký hợp đồng bảo vệ rừng với các Ban Quản lý rừng hoặc Công ty lâm nghiệp thì có được hưởng lợi từ Chương trình hay không? Những hộ không có rừng có được hưởng lợi từ REDD không?

Hiện nay, Chương trình đang nghiên cứu xây dựng Cơ chế chia sẻ lợi ích khi tham gia thực hiện REDD. Dự kiến khi REDD chính thức được triển khai thì các hộ gia đình không có rừng vẫn được hưởng lợi ích gián tiếp vì Nhà nước sẽ sử dụng một phần tiền thu được từ việc thực hiện REDD đầu tư xây dựng các công trình phúc lợi công cộng như điện, đường, trường học, trạm y tế...

Thiết kế bởi công ty TRUYỀN THÔNG ĐA PHƯƠNG TIỆN VIỆT
website: <http://vmcomms.net/>

Địa chỉ liên hệ:

CHƯƠNG TRÌNH UN-REDD VIỆT NAM

Phòng 805, Tòa nhà Artex, 172 Ngọc Khánh, Hà Nội, Việt Nam

Tel: 04 6 273 7912 | **Fax:** 04 6 273 7914

Website: www.vietnam-redd.org

Email: admin@un-redd.org.vn